

Riigihangete vaidlustuskomisjon
vako@fin.ee
Endla 13
10122, Tallinn

24.01.25. a, Tallinn

Hanke viitenumber: 287982

Vaidlustaja: EKT Teed OÜ
Registrikoodiga 12709519
Artelli 15, Tallinn

Vaidlustaja esindaja: Vandeadvokaat **Helena Noot**
Advokaadibüroo Eversheds Sutherland Ots & Co
Kentmanni 4/Sakala 10, Tallinn
helena.noot@eversheds-sutherland.ee

Hankija: **Transpordiamet**
Registrikoodiga 70001490
Valge tn 4, Tallinn

Hankija esindaja: Hankeüksuse juhataja **Ege Stiina Järvmägi**
ege.jarvmagi@transpordiamet.ee

**Transpordiameti vastus EKT Teed OÜ 20.01.25 esitatud vaidlustusele
Transpordiameti avatud hankemenetlusega riigihankes „Viljandi
hooldepiirkonna riigiteede korrashoid aastatel 2025-2030“**

I Asjaolud ja senine menetluskäik

1. Transpordiamet (edaspidi hankija) viib läbi avatud hankemenetlust „Viljandi hooldepiirkonna riigiteede korrashoid aastatel 2025-2030“ (viitenumber 287982) (edaspidi hange).
2. 10.12.24 avaldas hankija hanketeate, mille kohaselt oli hankes pakkumuste esitamise tähtajaks 28.01.25. Hankija muutis hiljem hankedokumente ja hanketeadet ning avaldas 15.01.25 uue hanketeate, mille kohaselt on pakkumuste esitamise tähtaeg 07.02.25.
3. EKT Teed OÜ (edaspidi vaidlustaja) esitas 20.01.25 hankele vaidlustuse koos hankemenetluse peatamise taotlusega, mille Riigihangete vaidlustuskomisjon (edaspidi VAKO) 21.01.25 menetlusse võttis ja hankijale kirjaliku vastuse esitamiseks 24.01.25 tähtaja andis.

4. Vaidlustusest tulenevalt pikendas hankija 22.01.25 hankes pakkumuste esitamise tähtaega ja määras uueks tähtpäevaks 25.02.25.

II Hankija õiguslikud põhjendused ja seisukohad vaidlustuse osas

Hankija on hankelepingu eeldatava maksumuse määranud õiguspäraselt

5. Esmalt kinnitab hankija, kuigi RHS ei kohusta hankijat hankelepingu eeldatavat maksumust hanketeates avaldama (sama kinnitab ka VAKO oma 18.09.14 otsuse nr 12.2-9/7737 p-s 19), et ei ole vaidlusaluse hanke eeldatava maksumuse määramisel eksinud, ja mistõttu esitab alljärgneva oma sellekohased seisukohad.
6. Riigihangete eeldatava maksumuse määramisel juhindub hankija esmajoonel RHS-is sätestatud reeglitest (s.o RHS 1. peatüki kohalduvast 5. jaost). RHS § 23 lg 3 kohaselt peab hankija riigihanke eeldatava maksumuse arvestamisel lähtuma riigihanke alustamisele vahetult eelneva aja keskmisele turuhinnale vastavast hinnatasemest, mis peab kehtima riigihanke alustamise hetkel. See tähendab sh seda, et vastavalt riigihanke objektile tuleb hinnata, milline saab konkreetsel juhul olla ajavahemik, mida hinnataseme arvesse võtmisel arvestada, et hankelepingu eeldatav maksumus oleks korrektselt määratud ka selliste hankelepingute esemete puhul, mille hinnad kõiguvad lühema aja jooksul või olenevad aastaajast. Selle juures tuleb samuti arvestada, et ehitustööde hinnad on viimastel aastatel vägagi kõikumad, mitte üksnes vaid pidevas tõusus. Seda enam, võib majandustsüklilisusest tulenevalt asuda seisukohale, et pigem on ehitustööde hinnad (nt Ukraina sõjast tingitud majandusmuutustest) hetkel langustendentsis (arvestades nende järsku tõusu sõja alguses). Seega tuleb ilmselgelt riigihanke alustamisele vahetult eelneva aja hinnataseme määratlemisel keskmisele turuhinnale vastavusel hinnata selle suurt suhtelisust.
7. Hankija on seisukohal, et suur osa vaidlustaja esitatud argumentatsioonist keskendub üksnes oletustele, s.t milliseid asjaolusid ei ole hankija oma eeldatavas maksumuses arvestanud. See on juba olemuslikult äärmiselt spekulatiivne. Vaidlustuses väljatoodud numbrid ei tõenda tegelikult midagi, mistõttu pole võimalik neile ka adekvaatseid vastuväiteid esitada. Vaidlustaja esitatud matemaatika on vaid näiline, kuna liidetavad maksumused põhinevad vaidlustaja endi väidetud ühikhindadel, mis ei ole aga kuidagi tõendatud. Lisaks sellele ei saa vaidlustaja väita, et tema hinnakujundus on ainuvõimalik ning tema pakutav hind on selline, millest madalamat ükski teine pakkuja pakkuda ei saa.
8. Vaidlustusest hankijale järelduvalt ei ole vaidlustaja ilmselt igapäevaselt kursis turuhindadega¹ ja seda kujundavate aspektidega. Hankijal tuleb arvestada hindasid ja majandust mõjutavaid aspekte nagu inflatsioon, sõda ja riigieelarve drastilised kärped. Lisaks on hankijal palju teisi riigihankeid, milles esitatavate hindade põhjal on võimalik hinnata mõistlikku tegelikku maksumust ning mille läbi tunnetada ka riskide mõju

¹ Vaidlustaja väited turuhinna indikatsiooni osas üsnagi kaheldavad ja lahknevad – nt esitas vaidlustaja riigihanke nr 268083 („Jõgeva hooldepiirkonna riigiteede korrashoid aastatel 2024-2029“) pakkumuse maksumusega 5 191 187,00 eurot, kuigi selle eeldatav maksumus oli 2 983 000,00 eurot. Hanke võitnud pakkumuse maksumus oli 2 927 069,28 eurot. Lisaks ei ole teadaolevalt hanke võitnud pakkujaga hankijal ka mistahes märkimisväärivaid probleeme tekkinud.

maksumusele. Seda enam tuleb käesoleval aastal arvestada majandust mõjutavate drastiliste kärbetega riigieelarves.

9. Hankija on pädev hindama riigihanke eeldatavat maksumust ega ole kohustatud vaidlustaja pakutud ühikhindasid järgima. Täiendavalt selgitab hankija, et on koostanud analüüsi Eesti erinevate piirkondadele tehtud hinnakalkulatsioonidest, mille alusel hankija oma eeldatavad maksumused kujundab. Soovi korral võib hankija need VAKOle esitada tingimusel, et teise menetlusosalise eest jääb see varjatuks, **kuivõrd see sisaldab kehtivate hooldelepingute ühikhindasid, mis võib otseselt kahjustada pakkujate vahelist konkurentsi või nende ärisaladust.** Antud analüüsiga tõendaks hankija, et on määranud hanke eeldatava maksumuse õiguspäraselt, arvestades eelkõige RHS § 23 lg-st 3 tulenevaid eelduseid. Täpsemalt, siis on hankija poolt määratud hanke eeldatav maksumus tuletatud hankija varasema praktika kohaselt hankele eelnenud aastal toimunud hooldehangete pakkumiste alusel. Selline lähenemine on hankija hinnangul kõige adekvaatsem ja asjakohasem tegeliku turuhinna prognoosimisel².
10. Vaidlustaja on ülesehitanud oma õiglase hinna eeldatava maksumuse seisukohad tuginedes vaidlustaja täna kehtiva Viljandi hooldelepingu maksumusele ja selle ühikhindadele. Hankija rõhutab siinkohal, et antud lepingu maksumus ei vasta tegelikule turuolukorrale. Seda põhjusel, et Ukraina sõjast tingitud hindade olulise kallinemise kompenseerimiseks leppis hankija läbi ESTELi³ kokku 2022. a korrashoiulepingu ühikhindade täiendava indekseerimise. Lisaks olulisele hinnatõusule oli selle eelduseks veel hooldelepingute täitmiseks vajaminevate materjalide tarnetes ületamatud takistused ja viivitused⁴. Sellest tulenevalt otsustati tekkinud olukorra leevendamiseks muuta aastaks indekseerimine kvartaalseks ehk aastal 2022 indekseeriti korrashoiulepingute ühikhindu kogu aasta jooksul 4 korda ehk 1 kord kvartalis.
11. Vaidlustaja poolt tuginetud (ja vaidlustuses toodud omapoolse õiglase eeldatava maksumuse aluseks võetud) Viljandi hooldelepingus tähendas selline lähenemine, et:
 - 26.05.22. a tehtud lepingu muudatusega oli tarbijahinnaindeks +12,9%, mistõttu indekseeriti kogu 12,9%ga läbi;
 - 29.08.22. a muudatusega suurendati tarbijahinnaindeksiga ühikhindu +8,2% võrra;
 - 28.10.22. a muudatusega oli tarbijahinnaindeks +6,1 %;
 - ja viimane sellise kokkuleppekohane indekseerimine toimus 23.01.23. a tehtud muudatusega, kus tarbijahinnaindeks oli +0,4%.

² VAKO nõudmisel võib hankija lisaks välja tuua varasema statistika, mis näitab, et sõltumata hankija eeldatavast maksumusest on sõlmitud lepinguid madalama maksumusega.

³ Eesti Taristuehituse Liit (ESTEL), kuhu kuulub ka vaidlustaja ja kellega on hankija riigiteede üldiseid korrashoiulepingute hankimise ja täitmise põhimõtteid kokkulepitud. Arvestada tuleb, et kuigi RHS ei kohusta hankijat arvestama kõikide pakkumuse esitamisest huvitatud isikute võimaluste ja huvidega, siis läbi ESTELi seda tehakse. Näiteks toimuvad hankija ja ESTEL-i vahel kord kuus nn korrashoiu ümarlauad. Ümarlaual osalevad nii hankija, kui teehoiu hooldevaldkondade esindajad, kes arutavad päevakajalistel teemadel ja probleemidel. Erakorraliste teemade käsitlemise korral on kooskäimised olnud sagedasemad.

Seega, kui teehooldeajatel või hankijal on soov hangete korralduse või lepingu täitmise osas midagi muuta, siis üldise hea tava kohaselt toimub selliste ettepanekute tegemine ESTEL-i kaudu, mil neid kaalutakse laiapõhjalisemalt, kaasates aruteludesse kogu vastava sektori pakkujad ehk teehooldega tegelevad ettevõtted.

⁴ Näiteks olid Venemaa, Ukraina ja Valgevene ettevõtted peamised teraskonstruktsioonide ja bituumeni tarnijad Eesti ehitusturule. Valgevene ettevõtted olid peamised soolatarbijad Eesti tee-ehitusturule. Sõja tõttu olid eelnimetatud materjalide tootmised ja tarned nimetatud riikidest täielikult katkenud, kas siis otsese sõjategevuse, sõjategevusest tingitud transpordi takistuste tõttu või Venemaa ja Valgevene ettevõtetele kohaldatud sanktsioonide tõttu. Samuti põhjustas sõda kütuse hinna märkimisväärse tõusu. Eeltoodu tingis omakorda hooldelepingutes kokku lepitud tööde olulise kallinemise.

12. Seega suurenesid Viljandi hooldelepingus, millele vaidlustaja tänase turusituatsiooni hindamisel tugineb, **tavahoolde** (s.t suvihoole ja talihoole) maksumus 1 908 332,90 eurolt kuni 2 482 455,66 euronni ehk **kokku ca 30% (ühe lepingu aastaga)**⁵. Ilmselt ei ole vaja kõrgmaid matemaatilisi teadmisi järeldamiseks, et kogu lepingu maksumuse osas võis ja ka ilmselgelt tekkis, nõ ülekompensatsioon pakkujatele, mis nähtavasti muudab täna hankija jaoks poolte kohustuste vahetõrka oluliselt hankija kahjuks. Seetõttu on hankija hinnangul äärmiselt meelevaldne võrrelda vaidlusaluse hanke eeldatavat maksumust täna kehtiva Viljandi hooldelepingu maksumusega, kuivõrd need hinnad ei ole kujunenud tegeliku turuolukorra tulemusena, vaid hankija poolsete täiendavate indekseerimiste kaudu ning mistõttu ei ole need ka võrreldavad.
13. Järgnevalt toob hankija välja olulised asjaolud, mis on tänases hankes võrrelduna eelmiste perioodide hooldehangetega eeldatavat maksumust kujundanud:
- Võrreldes eelmise perioodi hooldehangetega ei toimu enam vaidlusaluses hankes nõutud teehooldaja poolt kasutatava tehnika väärtushindamist, millest tulenevalt pidid pakkujad varasematel hangetel parima pakkumise esitamiseks tegema investeeringuid uude tehnikasse. Seega ei ole vaidlusaluses hankes enam otsest vajadust uue tehnika investeerimise järgi, kuna see ei anna enam eelist ega soodsamat võimalust hanke võitmiseks. Samuti ei anna vaidlusaluses hankes enam täiendavalt väärtuspunkte pakkujate poolt lisatehnika esitamine.
 - Lisaks tehnikale on vaidlusalusest hankest võrreldes varasemate hangetega kaotatud talvise ennetava puistamise eest tasustamine, mille kohta pakkujad pidid pakkuma eraldi ühikhinda.
 - Täiendavalt on kaotatud töövõtjatele boonussüsteem, mille eesmärgiks oli motiveerida teede hooldelepingu partnereid panustama rohkem hooldetööde kvaliteeti ja operatiivsusse boonustasude maksimisega. Varasemates hooldehangetes oli teehooldajal saada boonustasu, mis moodustas kuni 3% tavahoolde maksumusest.
 - Lisaks on vaidlusaluses hankes (ning nagu ka vaidlustaja oma vaidlustuses viitab) oluliselt muudetud ühikhindade indekseerimist. Varasemates hangetes sätestati kord aastas indekseerimine tarbijahinnaindeksiga ja seda kõigi korrashoiulepingu osade puhul (s.o tava-, perioodilise hoolde ja remonttööde ühikhindadele). Vaidlusaluses hankes indekseeritakse ainult tavahoolde ühikhindu ja seda ka piiritletult ehk maksimaalselt 2,5% hankija poolt. Varasemalt sellist piirangut ega limiiti tarbijahinnaindeksi tõusule ei olnud, mistõttu tuleb ka seda asjaolu hanke eeldatava maksumuse kujundamisel arvestada.
 - Võrreldes varasemate hooldehangetega on vaidlusaluses hankes tavahooldes oluliselt vähendatud tehnilises kirjelduses väljatoodud kruusateede kulumiskihi purustatud kruusaga täiendamist⁶.

⁵ Siinkohal juhib hankija vaidlustaja tähelepanu, et taoliste ebanõrsete hindadega on sisuliselt täidetud VÕS § 97 eeldused, mistõttu on hankijal ka põhjendatud alus selle õiguskaitsevahendi kohaldamiseks.

⁶ Viljandi hankes on mahud vähenenud järgmiselt:

- Tavahoolde kruusa 30t/km vähenemine 15t/km > kruusateede pikkus tänases hankes 375 km x 30 = 11 250 t, tänases hankes 375 km x 15t = 5 625, tavahoolde kruusa mahu vähenemine suurusjärgus 5 625 t ehk poole vähem.

14. Seega on näha, et eelpoolnimetatud hankelepingu mahu vähendamised ja teised olulised aspektid on samuti mõjutanud vaidlusaluse hanke eeldatava maksumuse kujundamist.
15. Vaidlustaja väited konkurentsimoonest ja põhjendatud ohust alapakkumuste tegemisele vähemkogenud pakkujate poolt, on hankija seisukohal paljasõnalised ja ebaõiged oletused. Pigem näitab see vaidlustaja osas, et ta ei ole suuteline hindama hanke eeldatava maksumuse kujunemist tervikuna ja seda sisuliselt analüüsima. Tegemist on vaidlustaja poolt taaskordse asjakohatu spekulatsiooniga, mis ei oma vaidlustuse seisukohalt õiguslikku tähendust. Lisaks sellele juhib hankija tähelepanu, et mistahes märkimisväärsed hinnavahed ei ole hangetes tavatud ja ei viita automaatselt alapakkumustele. Kahtluse korral on hankijal kontrollimenetluse käigus võimalik välja selgitada, kui pakkuja ei ole pakkumust läbi mõelnud või on millestki selgelt valesti aru saanud.
16. Vaidlustaja on vaidlustuses viidanud VAKO praktikale (otsusele 17.04.15 nr 63-15/160320, p 12.5), mis kinnitab, et hankija võib sellel alusel lükata pakkumused tagasi ka juhul, kui ta on eeldatava maksumuse määranud valesti. Hankija on nimetatud võimalusest teadlik, kuivõrd see on seadusega reguleeritud. Küll aga muus osas ei ole antud vaidlustuse kontekstis viidatud lahend asjakohane ja seda kahel põhjustel. Esiteks, kuna vaidlusaluses hankes on hankija eeltooduga põhistanud eeldatava maksumuse kujunemist; ning teiseks, kuna viidatud VAKO lahendis nr 63-15/160320 toimus vaidlus sisuliselt ühe konkreetse seadme maksumuse osas, mille turuhind on sedavõrd lihtsasti ka eeldatav (vt hanke viitenumbriga 160320 kululoendit). Seetõttu ei ole tegemist võrreldava olukorraga vaidlusaluse hanke asjaoludes, kuna teede hooldelepingute puhul on aga tegemist keerulise hinnamoodustamisega, kus üksikute komponentide hinnad ja nende proportsioonid mängivad suurt rolli. Riigiteede hooldehanked ei ole otseselt võrreldavad üksikhangetega, millele vaidlustaja viitab.
17. Eelnevast tulenevalt leiab hankija, et on adekvaatselt hinnanud hanke eeldatava maksumuse kujunemist ning esitanud sellekohased põhjendused ja kaalutlused, mis vastavad täielikult RHS § 23 lg-le 3.

Hindade indekseerimisega maandab hankija pakkujatele kohalduvat töö teostatavuse ja kasumlikkuse riski

18. Vaidlustaja heidab ette, et hankija on vaidlusaluses hankes hankelepingu punktiga 7.4 pannud põhjendamatult suure riski teehooldejale tarbijahinnaindeksi tõusu osas, samas kui sätte eesmärgiks on jagada vastutust hankija ja teehooldaja vahel.
19. Hankijale jäävad mõistmatuks vaidlustaja sellekohased etteheited põhjendamatult suure riski panemise osas teehooldejale, kuivõrd tarbijahinnaindeksiga indekseerimise näol maandatakse pakkujatele kohalduvaid töö teostatavuse ja kasumlikkuse riske. Need on riskid, mida tavapärastel hankijad, kui tellijad, kanda ei saa. Seda enam, peab pakkujatele jääma võimalus teatavaid ärriske ise võtta, et konkurentsiolekorrast edu saavutada.

-
- Tolmutõrje kruusa 50t/km kaotamine > tolmutõrje lõikude pikkus Viljandis 73 km x 50t/km = 3 650t ehk selle nõude kaotamisega kaob tavahooldest tolmutõrje lõikude kruusa mahust 3 650 t.
 - Nende kahe rea kokkulöömisel on teehooldaja kohustatud tavahooldes kruusa välja vedama lepinguaasta jooksul 9 275 t, varasemalt oleks kruusa maht olnud 14 900 t.

20. Lisaks on tavapärase inflatsiooniga arvestamine iga pakkuja enese äririsk. Pakkujatel on võimalus oma pakkumuse koostamisel ise arvestada hankes ettenähtavate riskidega ja hankelepingust tuleneva riskijaotusega ning seeläbi kujundada oma maksumusi ehk määrata oma pakkumuse hind selliselt, et see oleks RHAD-is sätestatud kohustusi ja riske arvestades piisav.
21. Täiendavalt eelnevale on hankija selgitanud ESTELiga kohtumisel riigieelarve kärpepoliitika valguses kaasnevatest mõjudest ja muudatustest tulevastele korrashoiulepingutele (14.11.24. a toimunud ümarlinal). Teehooldajatel on seetõttu olnud olemas eelinfo tulevaste hangete muudatustest. Kuigi hankija on oma varasema praktika kohaselt korrashoiulepingutes indekseerimist nõ täiemahulisele rakendanud, siis tänase teehoiu alarahastamise tõttu ei ole seda võimalik sellisel kujul enam jätkata. Seega on indekseerimise piiritlemine paratamatult olnud hädavajalik ja põhjalikult kaalutletud otsus. Hankija ei välista, et sõltuvalt teehoiu rahastusest võib see praktika tuleviku korrashoiuhangetes muutuda.
22. Hankija on seisukohal, et hankijal ei ole kohustust kehtestada potentsiaalsetele pakkujatele meelepäraseid hanketingimusi ja võimalikud pakkujad ei saa hankedokumentide vaidlustamisega kaubelda endale sobilikke või soodsamaid hankelepingu tingimusi. Samuti on hankija jätkuval seisukohal, kui vaidlustajale ei ole hanketingimused vastuvõetavad või lepinguga kaasnev äririsk (sh lepingu teostatavuse riisiko) on põhjendamatult suur, on tal õigus jätta pakkumus esitamata.

RHAD on kooskõlas õigusaktidega ja vastava valdkonna juhendmaterjalidega

23. Vaidlustaja on seisukohal, et vaidlusaluse hanke hankelepingu maht ja sisu ei ole RHAD-is piiritletud, mis on vastuolus õiguskirjanduse ja VAKO varasema praktikaga ning töömahu arvestamise risk on seega pandud täielikult pakkujale, mis ei võimalda pakkumust esitada.
24. Hankija viitab siinkohal vaidlustajaga seotud varasemale kohtumenetlusele, s.o haldusajale nr 3-23-2547, milles on samad vaidlustaja etteheited läbi analüüsitud ning milles nii VAKO, kui haldus- ja ringkonnakohus on jäänud hankijaga samale seisukohale (täiendavalt lisab hankija, et samas asjas esitas vaidlustaja ka kassatsiooni Riigikohtule, mille Riigikohus menetlusse ei võtnud ja mistõttu jõustus lõplikult ringkonnakohtu lahend). Seega ei hakka hankija selles osas täiendavalt midagi lisama ning jääb täielikult haldusajale nr 3-23-2547 antud seisukohtade ja õiguslike põhistuste juurde.
25. Sarnaselt vaidlustusele heitis vaidlustaja nimetatud kohtuasjas hankijale ette, et RHAD-s sätestatud tingimused (sh tehniline kirjeldus) ei vasta RHS § 3 p-des 1 ja 2 sätestatud läbipaistvuse, kontrollitavuse ja proportsionaalsuse põhimõtetele ning RHS § 87 lg-le 1 ja § 88 lg-le 1, mille kohaselt tehniline kirjeldus peab kirjeldama hankelepingu eset viisil, mis on vastavas valdkonnas tegutsevatele ettevõtjatele arusaadav.
26. Hankija rõhutab, et hankija ei nõustu ka vaidlustuses esitatud vaidlustaja seisukohtadega. Hankija kordab, et kõigile pakkujatele on vaidlustatud tehnilise kirjelduse punktid oma sisu osas selged ja üheselt mõistetavad, s.t et pakkujatele on arusaadav, mida tuleb tavahoolde tööde hulgas teha. Samuti on RHAD-is teada hooldepiirkonna teed, kus tuleb neid töid teha ja eesmärk, mida tuleb nende töödega saavutada. Sedavõrd on vaidlustatud tehnilise kirjelduse punktid piisavalt täpsed

hankelepingu eseme kindlaksmääramiseks pakkuja poolt ja hankelepingu (õiguspäraseks) sõlmimiseks.

27. Hankija on RHAD sätestamisel lähtunud eelkõige majandus- ja taristuministri 14.07.2015 määrusest nr 92 „Tee seisundinõuded,“ millega reguleeritakse avalikult kasutatava tee seisundinõudeid. Sellest tulenevalt on ka tavahoolde näol tegemist komplekstöödega (seda kinnitab ühtlasi teehoiukava, mille alusel toimub riigiteedega seonduva tegevuse rahastamine vastavalt liikluseaduse § 1¹ lg-le 1) ja mille teostamisel eraldi mahulist arvestust ei peeta – eesmärgiga tagada tee seisundinõuded. See tähendab, et lepingu eesmärgi saavutamiseks tuleb teha kõiki tööliike (mis on mh kirjeldatud RHAD tehnilise kirjelduse esimeses peatükis). Arvestades tavahoolde olemust ja eesmärki ei ole hankija RHAD-is viimse detailini lahti kirjeldanud, kuidas täpselt peab teehooldaja nõutud seisunditaseme tagama, millise graafiku alusel töid teostama või mitu meeskonnaliiget peab teehooldaja mingi töö jaoks varuma. Teehooldajal on teatud vabadus, kuidas oma töid teostada selliselt, et oleks saavutatud lepingus seatud eesmärgid ning elutähtsa teenuse osutamine säiliks kogu lepingu perioodi jooksul. Sealhulgas ei ole tal ka kohustust tõendada reaalselt tehtud tööde mahtu üksikute tööliikide osas. Tee seisundinõuete tagamise eest tasutakse teehooldajale igakuiselt, mitte iga üksiku tööliigi eest.
28. Hankija on seisukohal, et vaidlusalune RHAD on koostatud piisavalt arusaadavalt ja täpselt ning vaidlustaja, kui vastavas valdkonnas tegutsev eeldatavat kompetentsust omav oma ala professionaal, peaks mõistma talle etteantud kohustuste sisulist tähendust ja vajadust ning sedavõrd suutma vastavalt kokkulepitud põhimõtetele ka töid eesmärgipäraselt täita ja planeerida. Lisaks sellele eeldab hankija, et teede hooldamisega tegelevad ettevõtted ehk potentsiaalsed pakkujad on tutvunud valdkonnas kehtivate määruste ja juhendmaterjalidega ning on sedavõrd võimelised teehooldajale seatud ootusi täitma.
29. Hankija eesmärk hankemenetluses on leida lepingupartneriks usaldusväärne teehooldaja, kes võtab endale kohustuse tagada riigiteedel toimepidevus ja elutähtsa teenuse osutamine. Esitatud pakkumused peavad hankijat veenma, et tulevasel teehooldajal on olemas vajalik võimekus, soov ja tahe niivõrd olulist teenust osutada. Selle täitmiseks on hankija kõikidele potentsiaalsetele pakkujatele kättesaadavaks teinud kogu hanke hooldepiirkonna teede olemi ning RHAD-is sätestatud tingimused ei saa olla teedeala asjatundjatele (seda enam teehooldusega tegelevatele ettevõtetele) erinevalt mõistetavad. Kõikidele pakkujatele on üheselt arusaadav, et tavahoolde tuleb teostada teede olemisele vastavas mahus ja ulatuses ning selleks vastavaid töömeetodeid kasutades, millega teehooldaja suudab tagada teedel nõutavad seisunditasemed.
30. Seda, et hankijalt ei saa nõuda detailsuseni täpse tehnilise kirjelduse koostamist, ning et tehniline kirjeldus peab olema piisavalt täpne ja arusaadav vastavas valdkonnas tegutsevatele isikutele, toetab ka asjakohane kohtupraktika (vt Tallinna Halduskohtu 09.05.2016 lahend nr 3-16-608, p 13; Tallinna Halduskohtu 19.01.2016 lahend nr 3-15-305, p 13; Euroopa Kohtu 22.04.2010 otsus asjas nr C-423/07, p 58; Riigikohtu 22.02.2012 lahend nr 3-3-1-2-12, p 15.2).
31. Eelpooltoodule tuginedes on põhjendatud järeldada, et hankija on vaidlusaluse RHAD sätestanud järgides riigihangete üldpõhimõtteid ning need on kooskõlas RHS § 87 lg-ga 1 ja RHS § 88 lg-ga 1 – s.o piisavalt täpse selgusastmega, arvestades vastava valdkonna eripärasid.

32. Vaidlustaja on viidanud VAKO otsustele (08.08.2011 otsus nr 155-11/126583 ja 22.01.2021 otsus nr 282-20/228027, p-d 12-19) ja leidnud, et tavahoolde maksumuse sees tehtavad remonttööd tuleks määrata m² alusel ning juhinduda tuleks nimetatud VAKO otsustest. Hankija juhib tähelepanu, et ka nimetatud otsustes on VAKO nentinud, et teatud juhtudel pole hankijatel võimalik tehnilises kirjelduses detailselt määratleda sõlmitava hankelepingu eset ja sellisel juhul peavad pakkujad lähtuma pakumust koostades oma kogemustest vastavas valdkonnas (otsuse nr 155-11/126583 p 7 ja otsuse nr 282-20/228027 p 17). Samuti on VAKO asunud seisukohale, et iga riigihanke ning selles seatud nõuete õiguspärasust tuleb hinnata eraldi, lähtuvalt konkreetse riigihanke asjaoludest. Üheski teises riigihankes seatud nõuetel, isegi kui need hanked on korraldanud või neid korraldab sama hankija ja nendes riigihangetes on osalenud (või isegi edukaks tunnistatud) teises riigihankes vaidlustuse esitanud pakkuja, ei saa olla vaidlustatud riigihanke tingimuste seaduslikkuse hindamisel determineerivat mõju (otsuse nr 282-20/228027 p 9). Seega vaidlustaja viidatud VAKO lahendis nr 282-20/228027 tehtud otsus ei tähenda antud vaidluses, et vaidlusaluses hankes tehnilised tingimused oleksid seetõttu õigusvastased.

Eelnevale tuginedes, palub hankija jätta vaidlustus tervikuna rahuldamata ja menetluskulud vaidlustaja enda kanda.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Ege Stiina Järvmägi

Eesti Vabariigi esindaja Transpordiameti kaudu